

AIKO – hankkeen loppuraportointi

LOPPURAPORTTI

Hankkeen nimi:	KASE Kasvuohjelma
Hankenumero:	AIKO2018008
Toteutusaika:	1.11.2018 – 30.4.2019
Hallinnoija:	Lestijärven kunta Kaustisen seutukunta
Rahoitus:	Keski-Pohjanmaan liitto / AIKO

1. Tiivistelmä

Hankkeessa suunniteltiin laadittavaksi kuvaus tilanteesta (tilannekuva), Kaustisen seutukunnan alueelle suunniteltujen suurhankkeiden vaikuttavuusarviointi ja tästä tehtävä raportti (projektin toimitte), osaavan työvoiman saamiseen liittyvä kokeilu ja tämän raportointi (projektin toimitte) sekä kasvuohjelma -asiakirja (projektin toimitte).

Projektin rahoituspäätöksessä edellytetyt kolme edellä mainittua toimitetta ovat tämän loppuraportin liitteenä.

Projektille asetetut tavoitteet saavutettiin ja projektin toimitteet saatiin valmiiksi projektin aikana eli 1.11.2018-30.4.2019 (6 kk).

2. Hankkeen tavoitteiden toteutuminen.

Hankkeen rahoituspäätöksessä hyväksytyt tavoitteet olivat:

- Tuottaa kokonaisarvio suurhankkeiden ja elinkeinoelämän kasvun kokonaisvaikutuksista alueelle
- Tuottaa keinoja, miten kunnat ja koko seutu yhdessä hyödyntävät myönteisen rakennemuutoksen alueen elinvoiman kasvuksi
- Toteuttaa osaavan työvoiman hankintaan liittyvä kokeilu.

Lisäksi hakemuksen indikaattoritiedoissa määriteltiin aloitettavaksi yksi kehitysprosessi, jolla tarkoitettiin Kasvuohjelman mukaisten toimenpiteiden ja hankkeiden käynnistymistä. Lisäksi määriteltiin aloitettavaksi 1-3 kokeilua ja tarkemmin määriteltiin toteutettavaksi 1 kpl kokeilua osaavan työvoiman varmistamiseksi alueella.

Hankkeen tavoitteet toteutuivat täysimääräisesti:

- Toteutettiin Kokkolan yliopistokeskuksen toimintana panos-tuotos -analyysiin perustuva suurhankkeiden investointi- ja tuotantoajat erotteleva vaikuttavuusanalyysi eritellen vaikutukset aluetalouteen (uutta liikevaihtoa), työllisyyteen (uusia työpaikkoja, htv) sekä verovaikutuksiin kunnittain sekä koko tarkastelualueella.
- Konkreettiset keinot kunnille ja seudulle elinvoiman kasvattamiseksi tiivistää Kasvuohjelma -asiakirja, josta ilmenevät ne haasteet sekä mahdollisuudet, joita alueen elinvoiman kasvun osalta on tunnistettu. Mahdollisuudet on jaettu 4:ään keskeiseen aihealueeseen, jotka on nimetty seudun markkinointi, digitalisaatio ja tietoverkot, tuotannon tekijät sekä osaava työvoima. Nämä neljä aihetta on jakaantunut vuorostaan 12 teemaan ja nämä teemat 34:een konkreettiseen toimenpiteeseen, jotka kollektiivisesti on hankkeen aikana työpajoissa määritelty. Kasvuohjelma -asiakirjasta on pyritty tekemään hyvin vahvasti sen toteutuksen edetessä ”elävä asiakirja” eli sitä voidaan muokata ja tarkentaa hanketta seuraavassa jalkauttamisvaiheessa (kts. alla).

- Osaavan työvoiman osalta toteutettiin lopulta yhden sijaan kaksi (2) kokeilua. Tämä on tarkemmin kuvattu projektin toimitteena olevassa kokeilun raportissa, joka on tämän loppuraportin liitteenä.

Hakemuksen indikaattoritiedoissa **mainittu kehitysprosessi käynnistyi sekä laajempaan kasvuohjelman jalkauttamisena** (mm. ottamalla alueen kuntien virka- ja luottamushenkilöt arvioimaan suunniteltujen 34 konkreettisen toimenpiteen tärkeyttä ja kiireellisyyttä) että **yksittäisten toimialojen kehittämisenä**. Näitä toimialoja ovat ensi vaiheessa rakennusala (erit. maanrakennus) sekä matkailupalvelut (erit. majoitustoiminta). Erityisesti maanrakennusalan yrittäjät toivoivat hankkeen aikana toteutetussa info/keskustelutilaisuudessa yhteistä valmistautumista suurhankkeisiin merkittäviin maanrakennusurakoihin. Kaustisen seutukunta on ottanut asian valmisteluunsa.

Indikaattoritiedoissa mainittu numeraalinen tavoite yhdestä (1) kokeilusta työvoiman saatavuuteen liittyen ylittyi, sillä kokeiluja toteutettiin lopulta kaksi (2). Tähän oli ensisijaisesti syynä se, että ensin aiotun kokeilun kannalta hankkeen varsin lyhyt toteutusaika asetti merkittävän rajoitteen ja vaikka aikariski tunnistettiin, niin lopulta yritysten osalta olosuhteet eivät olleet kokeilulle juuri tänä hankkeen aikana otolliset.

3. Tiedottaminen, miten tiedotettu

Hankkeen alussa tehtiin viestintäsuunnitelma, jossa todettiin tavoitteeksi ”varmistaa projektin tiimin, ohjausryhmän, kumppanien ja sidosryhmien välinen riittävä viestintä hankkeen etenemisestä ja tehtävistä toimenpiteistä. Vahvistaa KASE Kasvuohjelman kautta seutukunnallisen kehittymisen ja kehityksen mahdollisuuksia seutukunnan yritysten ja kuntalaisten suuntaan. Huolehtia riittävästä medianäkyvyydestä.”

Konkreettisesti tiedotus tapahtui pääasiassa kolmella tavalla:

- tilaisuuksissa (hankkeen omat tilaisuudet esimerkiksi toimialoille tai osallistamalla muiden järjestämiin tilaisuuksiin – näissä kerrottu hankkeesta ja sen tavoitteista);
- sidosryhmille suunnatuilla sähköpostiviesteillä (esimerkiksi ohjausryhmä, projektitiimi sekä yritykset – kerrottu tapahtumista, hankkeesta ja sen tavoitteista);
- verkkokyselyillä (mm. koko Kaustisen seutukunnan alueen väestölle suunnattu kysely, virka- ja luottamushenkilöille suunnattu kysely).

Lisäksi Kaustisen seutukunnan tiedottaja on kirjoittanut juttuja hankkeesta ja tuloksista ja niitä tullaan julkaisemaan mm. Keski-Pohjalaiset kylät -lehdessä.

4. Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Hankkeen tuloksia tullaan käyttämään sekä yksittäisissä yrityksissä toiminnan suunnittelussa (mm. Keliber Oy) että laajemmin koko seudulla uusien hankkeiden ja kunta-, yritys- tai seutukuntavetoisten konkreettisten toimien kohdentamiseen strategisesti ja kasvua tukevalla tavalla. Hakemuksen kohteena ollut toiminta, eli 4 teollista suurhanketta (kaivos ja rikastamohanke sekä 3 isoa tuulivoimapuistoa) KASE-alueella ovat nyt lähempänä toteutumista kuin hankkeen alkaessa. Lisäksi on hankeaikana tunnistettu 2 muutakin merkittävää hanketta eli UNESCO:n aineettoman kulttuuriperinnön listalle pääseminen sekä 400kV -siirtolinjahanke Alajärveltä Kaustisen seutukunnan alueelle.

Hankkeen tulokset antavat sekä strategista että aivan konkreettista pohjaa tavoitella suurhankkeiden positiivisten vaikutusten maksimointia alueella. Lisäksi mm. toteutettu työvoimaan liittyvä kokeilu ja

työnantajabrändäyksen laajempi kehittäminen alueella on otettava yhtenä työkaluna osaavan työvoiman houkuttelemiseksi alueelle.

Tuloksia tullaan lisäksi hyödyntämään ainakin Kaustisen kunnan strategiaan kuuluvan elinkeino-ohjelman laadinnassa, toimialakohtaisten yritysryhmähankkeiden valmistelussa ja toteutuksessa sekä Kaustisen seutukuntaorganisaation toiminnan suuntaamisessa ja kehittämisessä.

5. Miten hanke edisti Keski-Pohjanmaan maakuntaohjelman tavoitteita?

Hankkeella tunnistettiin olevan monia liittymäkohtia maakuntaohjelmaan ja sen tavoitteisiin. Tässä on esiin nostettu ehkä tärkeimmät yritystoimintaan, työllisyyteen sekä ennakointiin ja muutosjoustavuuteen liittyvät asiat.

Kun ajatellaan Keski-Pohjanmaan maakunnan yritystoiminnan kilpailukykyä, niin hanke pystyi vaikuttamaan edistävästi mm.

- nostamalla kärkiaihealueiksi matkailualan mahdollisuudet suurhankkeisiin liittyvän työmatkailun palvelutuotannossa sekä maanrakennusalan kilpailukykyyn parantamiseksi tehtävät toimenpiteet (yhteisyritys vaihtoehtona urakkakilpailussa menestymiseksi).
- vaikuttavuusarviointi auttaa suoraan suurhankkeista vastaavia tahoja mm. rahoitusneuvotteluissa, sillä hankkeiden vaikutuksia on nyt ensimmäisen kerran arvioitu suorien, välillisten ja johdannaisvaikutusten osalta. Tämä osaltaan parantanees uusien pääomien saantia alueelle yritystoiminnan kehittämiseksi.

Työllisyyden osalta hanke vaikutti siihen, että nyt on aiempaa tarkempi käsitys siitä mille toimialoille ja missä määrin uutta työvoimaa tarvittaisiin. Hankkeessa toteutettu tilannekuva-arvio omalta osaltaan tunnistaa rakennemuutokseen liittyvän haasteen, mutta myös siihen liittyvät työvoimaan liittyvät mahdollisuudet. Suurhankkeet voivat jatkossa työllistää ja siten monipuolistaa perinteisessä maataloudessa työskennelleiden työllistymismahdollisuuksia.

Tärkeä tulos maakuntaohjelman kannalta on hankkeessa tehdyn vaikuttavuusarviointi ja sen ennakoiva arvio suurhankkeiden aluetaloudellisista vaikutuksista. Se auttaa ymmärtämään millaisessa muutoksessa toimialat ovat ja miten mm. palveluihin liittyy jatkossa isompi paine kuin osaamme kunnissa välttämättä ajatella tällä hetkellä. Tämä näkyykin jo jossain määrin kasvuohjelma-asiakirjan 34 konkreettisessa toimenpiteessä.

Seudun markkinoinnin merkitys nousee esiin yhtenä neljästä tärkeästä aihealueesta ja se liittyy vetovoimaisuuden parantamiseen keskipohjalaisella maaseudulla.

6. Miten kohderyhmä koki hankkeen ja mitä palautetta kohderyhmältä on saatu?

Hanke oli luonteeltaan selvityshanke eikä sillä ollut varsinaista määriteltyä kohderyhmää.

7. Muuta esille tullutta

Yhtenä tuloksena on syytä nostaa esille myös se, että **työvoiman saamisen parantamiseksi** on hankkeen aikana aloitettu työstämään **uutta toimintamallia**, jossa Kaustisen seutukunta jäsenkuntineen ja yksityiset henkilöstöpalveluyritykset voisivat tehdä tiivistä yhteistyötä. Tähän liittyy suorien rekrytointien tekemistä, mutta myös yhteistä kehittämistä alueen markkinoinnin tehostamiseksi nimenomaan uusien työntekijöiden suuntaan. Tässä hyvänä pohjana ovat hankkeen aikana saadut innostavat kokemukset työnantajabrändäyksestä, joka on ollut alueella aivan uudenlaista toimintaa ja jota nyt voitiin kokeilla kahdessa pilottikohteessa.

8. Hankkeen henkilöstö, organisaatio ja keskeiset yhteistyötahot

- Hankehenkilöstö
 - Lestijärven kunta Kaustisen seutukunnan osalta projektipäällikkönä toimi Timo Pärkkä . Projektissa toimii lisäksi osa-aikainen hankesihteeri, Jaana Ojutkangas-Änäkkälä (seutusihteeri) ja hankkeen tarvitsemista tilastoista yms. materiaalista vastasi tilastoasiantuntija Minna Kauppinen (kehittämispäällikkö).
 - Kokkolaan Yliopistokeskus Chydeniuksen osalta hankkeessa toimii useita osa-aikaisia asiantuntijoita tarpeen mukaan
- Yhteistyötahot
 - Seutukunnan sopimuskunnat: Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Toholampi, Veteli
 - Tutkimus-, kehitys- ja koulutusorganisaatiot: Kokkolan Yliopistokeskus Chydenius, CENTRIA, KPEDU
 - Alueen yritykset

9. Hankkeen kustannukset ja rahoitus

Hanke on kertakorvaushanke, jonka kustannukset ovat 62.731 euroa.

Rahoitus, euroa	suunnitelma	toteutunut
AIKO K-Pn liitto	42 890	42 890
Kunnat	15 973	15 973
Muu julkinen	868	868
<u>Yksityinen</u>	<u>3 000</u>	<u>3 000</u>
YHTEENSÄ	62 731	62 731

10. Hankkeeseen liittyvän aineiston säilytys

Lestijärven kunta Kaustisen seutukunnan tuottama aineisto säilytetään seutukunnan toimistossa Lestintie 41A toinen kerros noin vuosi hankkeen päättymisen jälkeen. Sen jälkeen aineisto siirretään Lestijärven kunnan pääarkistoon Lestintie 41 kellari.

Jyväskylän yliopisto Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen tuottama aineisto säilytetään Kokkolan toimipisteessä Talonpojankatu 2B.

11. Allekirjoitus ja päiväys

Lestijärvellä, 17. päivänä toukokuuta 2019

Petri Jylhä, kehittämisjohtaja
Kaustisen seutukunta

